

העלון מוקדש להצלחת לידן ומאי ישראל ובני ביתם הי"ו

הרב יעקב שניאור שליט"א

ר"ת: 17:46

להורות

ברכה על אכילת איסור

שאלה: האם מברכים על מאכל איסור? ואם יש חילוק בין איסור מן התורה לאיסור מדרבנן?

תשובה: נחלקו הראשונים האם מברכים על מאכל איסור שלא במקום סכנה, דעת הרמב"ם שאין לברך ואדרבה אין זה מברך אלא מנאץ שנאמר: "בוצע בך ניאץ ה'". אך הראב"ד סובר שאף שאמרו (ברכות סה) אין מזמנין עם האוכל איסור, מכל מקום ודאי שחייב לברך על המאכל, וכן כתב הרא"ש והביא ראיה לדבריו מהגמרא (סנהדרין א) "הגוזל סאה חטים טחנה ואפאה והפריש חלה, אין זה מברך אלא מנאץ". משמע שחייב לברך ורק נקרא מנאץ.

וכתב מרן בבית יוסף (סי' קצ"א) שרבינו ירוחם כתב בשם הרמ"ה שאין לברך על מאכל איסור אף במקום סכנה, נראה שלדעת הרמב"ם אם הוא במקום סכנה, נחשב המאכל להיתר ומברך עליו.

וכתב בשלחן ערוך (סי' קצ"א): "אכל דבר איסור אע"פ שאינו אסור אלא מדרבנן, אין מזמנין עליו, ואין מברכים עליו לא בתחילה ולא בסוף". והוסף (שם סי' ס"ב) דה"ט ש"ס שאם היה במקום סכנה "אכל מאכל או משקה של איסור מפני הסכנה, מברך עליו תחילה וסוף".

והכפ"ה החיים (אות ה) כתב אף שלדעת מרן השלחן ערוך יש לברך על דבר מאכל במקום סכנה, מאחר ונחלקו הפוסקים אם יברך, לא יברך וספק ברכות להקל אף נגד מרן, ויש לברך על מאכל היתר ולפטור האיסור, ואם אין לו מאכל היתר יהיה הברכה בליבו. וכן כתב בחזון עובדיה (ברכות ע"א קט"ו) וסוף ברכות ס"ב ע"ב תתקל"ט, שאין לברך על דבר איסור אף במקום סכנה, וכן פסק בברכת ה' (ח"ב ע"ב ע"ד, וראה בהלכה בבורה ח"י ע"ב ע"ה שכתב שיברך על מאכל האיסור).

אך חולה שיש בו סכנה שאוכל ביום הכיפורים עפ"י הוראת הרופאים, כיון שהמאכל עצמו היתר אלא שהשעה אוסרתו מחמת יום הכיפורים, צריך לברך על אכילתו תחילה וסוף, וזכיר בברכת המזון יעלה ויבוא "את יום הכיפורים הזה, ואת יום סליחת העון הזה" (שם).
ותבשיל שנתבשל כל צורכו בערב שבת והונח על פלאטה חשמלית, והובא לחיילים לשטח בנסיעה ברכב צבאי בשבת, מותר לאכול ממנו בשבת ויש להורות לברך עליו תחילה וסוף, אולם אם בישול תבשיל בשבת שאסור לאוכלו בשבת, נראה שנעשה כחפצא של איסור ואין לברך עליו (ולקוט יוסף שם ע"ב תתקל"ה).

למעשה

פשוט הכל זה לטובה!

לפעמים אדם עובר רגעים שנראים לו כהפסד, עיכוב, או אפילו צרה אבל משמים כבר הקדימו תרופה למכה, ומכינים לו טובה גדולה יותר, רק שהוא עדיין לא רואה אותה.

סיפר הרב"ג ר' גואל אלקריץ שליט"א, בספרו 'שש באמרתך': אחד ממכריי סיפר לי; שבתו למדה 'עוץ מס'. מי שמתמצא בנושא יודע שמדובר בלימוד ספרים עבי כרס, מלאים חוקים, מלאים מספרים, בקיצור עבודת פרך...

הבחורה הזאת, שהייתה בחורה מוצלחת מאד, הקדישה את כל כוחותיה ללימוד החומר הלך ושוב, ימין ושמאל, ובכל המבחנים השיגה ציונים גבוהים.

במבחן האחרון והמסכם היה חשוב לה במיוחד להצליח ולקבל ציון גבוה, משום שככל שהציון יהיה גבוה יותר - היא תוכל להשיג עבודה מהר יותר, וגם המשכורת שלה תהיה גבוהה יותר.

והנה דווקא במבחן הגדול הזה היא הצליחה פחות... ככל הנראה ההתרגשות והלחץ השפיעו עליה לרעה. אמנם הציון שהשיגה הספיק לה כדי לעבור, אבל בהחלט לא היה בו כדי למלא את רצונותיה, ולא לבטא את כשרונותיה.

כשחזרה מהמבחן, ישבה באוטובוס כשהיא שבורה ורצוצה: "תודה לה" - אני בחורה כשרונית. עד עתה הכל ברוך ה' הלך לי. והנה במבחן זה, בו השקעתי כל כך הרבה שעות, קיוויות לציון כזה שיעזור לי להקים בית של תורה, לתמוך בבן תורה. ריבונו של עולם, למה קרה לי הדבר הזה!?!...

דמעות זלגו מעיניה, היא פתחה ספר תהלים והחלה להתפלל בלב נשבר: "ריבונו של עולם! אנא תעזור לי אף על פי שלא הצלחתי כל כך במבחן".

לידה ישבה אישה, שראתה אותה בוכה, ושאלה אותה: "סליחה, בחורה יקרה, מה מעיק עליך? שלמה המלך אומר: 'אֶפְשָׁר בְּלִבְ אִישׁ יִשְׁפָּחָה', ספרי נא לי... תפריך את כאבך! והיא ספרה: "מאז הייתי תלמידה בבית ספר יסודי ועד היום הזה - הצלחתי בכל המבחנים. והנה בדיקו במבחן הזה לא הצלחתי. אינני מבינה מה קרה..."

"מדוע את אומרת תהלים?", שאלה האישה. "לאחר מעשה, איך התהלים יכולים לעזור לך?", והבחורה השיבה: "אני אומרת לקב"ה: 'ריבונו של עולם! אני לא מבינה למה עשית לי את זה, אבל אני יודעת שכל מה שאתה עושה לי הוא רק טוב. הריני אומרת לפנך תהלים ומתפללת שתעזור לי'".

"תקשיבי היטב! אני רוצה לומר לך משהו", אמרה האישה. "אני סמוך לית של חברה גדולה, ובדיקו בימים אלו אנחנו מחפשים יועצת מס לחברה. הרשמת אותי מאד באישיותך, בדיבורים שלך. בואי אלי מחר לראות, אני אדבר עם הבוס ואשתדל לשכנע אותו שייקח אותך לעבודה".

והנה, כבר למחרת היא התקבלה לעבודה! מה הביא את הברכה? מה גרם לך שהבחורה קבלה פרנסה מסודרת ומכובדת באופן מיידי? - דווקא בשל כך שהיא לא הצליחה במבחן, ובשברון לב אמרה תהלים והתפללה לקב"ה - זה מה שהפך לה כביכול את ה'קללה' לברכה!

להחכים

מאת הרב"ח אברהם ישי שניאור נ"י

"וַיְהִי כִשְׁמַע לִבָּן אֶת שְׁמַע יַעֲקֹב בֶּן אָחִיתוֹ, וַיֵּרֶץ לִקְרֹאתוֹ וַיַּחֲבֹק לּוֹ וַיִּנָּשֶׁק לּוֹ וַיְבַיְאֶהוּ אֶל בֵּיתוֹ, וַיִּסְפֹּר לִלְבָּן אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" (כט, יג)

לשם מה יעקב סיפר ללבן את מה שאירע לו עם עשיו אחיו? ואת שהעביר את האבן הגדולה מעל פי הבאר?

והשיב רבינו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א שדחל סיפרה ליעקב שאביה רמאי ויעקב התחכם לספר לו שלקח לעשיו אחיו את הבכורה בחכמה, כדי שלבן יידע שלא יוכל לרמותו, וימנע מלרמותו כדרכו, וכן שהוא גיבור חיל שהעביר לבד את האבן מעל פי הבאר, וגם שהשקה את צאנו שמראה את מידת הרחמים שבו.

להתבונן

"וַיַּעַתָּה הַלֵּךְ הַלֵּכֶת פִּי נִכְסְפָה נִכְסַּפְתָּה לְבֵית אֲבִיךָ לָמָּה גָּבַחְתָּ אֶת אֱלֹהֶי" (ל"א, ל')

איך לבן הגיע לזה שיעקב גנב לו את התרפים? ומדוע ה' מתגלה ללבן ומזהיר אותו שלא ידבר עם יעקב מוטב עד רע? לא עדיף שהוא יתגלה ליעקב ויגיד לו שלא יפחד מלבן?

מתרץ רבי יעקב קופל חריף זצ"ל שלבן אמר כבר עשרים שנה יעקב היה גר בביתי ובכל השנים הקב"ה לא נגלה אלי, כנראה בגלל שהיו לי תרפים ועבודה זרה בביתי, עכשיו הוא בא אלי ולא ליעקב, משמע שהתרפים שלי נמצאים אצלו, וזוהי ההוכחה שהתרפים נמצאים אצל יעקב. מעצם התגלות ה' אלי ולא ליעקב (הרב ברוך רוזנבלום שליט"א בשם ספר ארץ בנימין).

יש קונה עולמו בפרוטה אחת!

העלון הזה שבידיכם רבים נהנים ממנו ומתחזקים, בזכותכם נוכל להגיע ליותר קוראים ולחזקם! אל תפספסו.

תרומות ניתן להפקיד בסניף הדואר, בנק 09 סניף 001 מס' ח-ן 2718517
ניתן לפנות: 053-4139903

הציבור היקר מוזמן מדי ערב להשתתף בשיעוריו של הרב יעקב שניאור שליט"א

בבית מדרש 'להאיר', רחוב הרב קוק 4 חדרה

18:00 - שיעור חיזוק • 18:15 - שיעור בגמרא מסכת קידושין

18:45 - שיעור בהלכה ומוסר • 20:00 - תפילת ערבית

ברוכים הבאים ~ טעמו וראו כי טוב ה'

העלון טעון גניזה. אין לקרוא העלון בשעת התפילה וקריאת התורה, אסור לטלטלו במקום שאין עירוב.